
 Рецензії



Роман КИРЧІВ

ЧИСТІ ДЖЕРЕЛА ПАТРІОТИЗМУ

Roman KYRCHIV. Pure Sources of Patriotism.

Федорусь О.-М. Координати пам'яті.- Львів, 2010.- 160 с.

Ця книжка нав'яна, як зазначила автор в анотації, ностальгійними почуттями за тим, незабутнім, з чим вона – уроженка Львова – зустрілася і що переживала в щасливій миттєвості дитинства і юності, коли відвідувала рідне село своєї матері – Дмитрів у південній частині Радеківського району на Львівщині. Книжку можна віднести до категорії краєзнавчої літератури, оскільки головним її предметом є конкретне село з його географією, історичними даними, природою, людьми, топографією, топонімікою тощо.

Але не тільки. Поряд з присутністю цієї конкретики вони, ці реалії, значною мірою трансформовані крізь призму спогаду, розповідь про них, їхній опис зазвичай забарвлені тонким авторським ліризмом, збагачені медитаційними рефлексіями, роздумами, цікавими заувагами і спостереженнями, іскринками дотепу. Саме оце суб'єктивне (в доброму сенсі) і робить цю книжку найбільшою мірою особливою, привабливою, цікавою і легкою для читання.

Відповідно скомпонована й структура авторського нарративу. У ньому увага зосереджується на певних постатях і об'єктах довкілля, які особливо близькі й дорогі авторці, які запам'яталися і чимось вразили її уяву. Скажімо, з родини – дід і баба, які оточували свою внучку піклуванням і любов'ю, сусіди і їхні діти, в яких бувала і з якими вона бавилася; грушка обіч дороги, яка вказувала, “що село вже близько”; “річечка Березівка” та інше. Авторка вміє зацікавити на перший погляд ординарними предметами і деталями, вказати їх і розповісти про них якісь подробиці, пригоди, бувальщини з життя села чи з дитячого побуту.

У непоодиноких місцях тексту є і чимало та-

кого, що може бути корисним і для дослідника-етнолога: описи сільської хати, господарських будівель, занять, їжі, свят, звичаїв, дитячих забав тощо. Характер змістовного етнографічного опису має, наприклад, розповідь про заготівлю торфу для палива з докладною фіксацією таких етапів, як копання спеціальною лопатою “шуплею”, сушіння, складання у купи – “купчення”, транспортування додому, розміщення під накриттям (с. 83–86). Вочевидь не пройшла марно багатолітня праця авторки в Інституті народознавства. Такі фіксації вартісні тим більше, що мають конкретну прив'язку до певного простору і часу.

Словом, книжка змістована, цікава, гарно написана і дбайливо, зі смаком видана. Мені приємно це констатувати, бо знаю авторку з років праці в одній установі, тож написане нею стало для мене певною несподіванкою. Думаю, що її вміння просто, щиро і дотепно розповідати, вдивлятися і вслухатися в те, що тебе окружає, бачити в звичайному, буденному щось незвичайне, спонукати читача “чути голос зозулі”, помічати й цінити ритми життя... – варто розвивати. Можливо, зокрема, в писаннях для дітей.

У нас дуже мало написаного і надрукованого про рідний край, “малу батьківщину”, рідне село, родину... Чомусь вважаються такі писання камерними, маргінальними, меншевартісними, їх публікація – зазвичай справа самих авторів, їхніх турбот і коштів. Вони виходять мізерними накладками і мають дуже обмежене поширення, рідко потрапляють у книжкову торгівлю.

А жаль, бо насправді література такого характеру є важливою і потрібною з пізнавального, виховного і якщо виконана з талантом та на належному рівні, то й з естетичного поглядів. І поширеною та ціненою в інших країнах є вона набагато більше.

Така лектура культивує почуття духовної пов'язаності людини зі своїм середовищем, рідним краєм, традицією, родовим коренем, з людьми, себто, генерує в духовності ту інтиму, яка є органічною складовою усвідомлення себе не перекотиполем, а членом певної спільноти, народу, нації. Це є та література, яка ненав'язливо засіває в людині те, що має зійти органічним патріотизмом.

Ось таких кілька зауваг, які викликало прочитання симпатичної книжки Марії Федорусь.
